

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu dokumentu: „Gminny Program Usuwania Azbestu” sporządzony dla Gminy Kunów

P O D S U M O W A N I E

(podstawa prawna: art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.)

W związku z koniecznością zaplanowania bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru Gminy Kunów do końca 2032 roku w 2011 roku Urząd Miasta i Gminy w Kunowie przystąpił do opracowywania projektu dokumentu pn. „Gminny Program Usuwania Azbestu” zwany dalej *Programem*.

Projekt dokumentu należy do projektów dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (zwanej dalej ustawą ocenową) i wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Organem właściwym do przeprowadzenia oceny w tej sprawie jest Burmistrz Miasta i Gminy Kunów, zaś organami biorącymi udział w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, właściwymi do wydania opinii są Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Kielcach i Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Kielcach.

Zgodnie z art. 53 ustawy ocenowej Organ opracowujący projekt dokumentu uzgodnił zakres i szczegółowość informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla ww. projektu dokumentu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Kielcach oraz Świętokrzyskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Kielcach.

Kwestie rozwiązań alternatywnych w odniesieniu do analizowanego dokumentu można rozpatrywać na dwóch poziomach:

1. analizy prawidłowości sformułowania celów i ich ewentualnych modyfikacji;
2. analizy doboru sposobów i środków osiągnięcia tak określonych celów;

Przeprowadzona w ramach prognozy oddziaływania na środowisko analiza celów *Programu*, a w szczególności jego spójności z innymi dokumentami programowymi w zakresie gospodarki odpadami i usuwania azbestu wskazuje, że są one w pełni zgodne z postanowieniami tych dokumentów, a także wynikają wprost z postanowień wynikających z tych dokumentów oraz obowiązującego w Polsce prawa.

W szczególności trzy cele główne, jakimi są oczyszczenie terenu Gminy Kunów z wyrobów zawierających azbest (materiałów izolacyjnych i konstrukcyjnych), minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych występowaniem obiektów, w których wykorzystywane są wyroby azbestowo-cementowe na terenie Gminy Kunów oraz likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko należy uznać za bezalternatywne w świetle wiedzy o zagrożeniach zdrowotnych oraz w odniesieniu do przyjętych w Polsce rozwiązań prawnych.

Alternatywą byłoby jedynie uznanie, że pozostawienie wyrobów azbestowych w miejscach ich obecnego wykorzystywania powoduje mniejsze konsekwencje środowiskowe, niż ich usuwanie pod kontrolą, co w świetle zgromadzonych informacji nie znajduje uzasadnienia, ani potwierdzenia, jak również nie byłoby zgodne z założeniami przyjętymi w dokumentach strategicznych wyższego rzędu.

Wariantowaniu mogłyby podlegać sposoby i środki osiągnięcia określonych w *Programie* celów w kontekście sposobów unieszkodliwiania azbestu, gdyż w ramach analizowanego

Programu proponowane jest jedynie jego składowanie na przeznaczonych do tego składowiskach odpadów niebezpiecznych. Należy jednak zauważyć, że istnieją inne sposoby unieszkodliwiania tego rodzaju odpadów, nie są one jednak na tyle rozpowszechnione i efektywne ekonomicznie, aby możliwe było ich zastosowanie na dużą skalę w Polsce w najbliższych latach. Zagadnienie to szczegółowo było analizowane w Prognozie oddziaływania na środowisko dla „*Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*”, czyli dla programu o nadrzędnym charakterze w stosunku do analizowanego *Programu*.

Należy jednocześnie zauważyć, że w analizowanym *Programie* zamieszczone są wyraźne zalecenia w zakresie konieczności przeprowadzenia jego aktualizacji (w latach 2013-2022 i 2023-2032). Dlatego też, jeżeli rozwój techniki oraz prawnych uwarunkowań, umożliwi zastosowanie innych metod unieszkodliwiania tej grupy odpadów – możliwe będzie uwzględnienie tego w kolejnych aktualizacjach *Programu*.

Jako dodatkowy argument potwierdzający brak potrzeby przedstawiania rozwiązań alternatywnych w ramach opracowanej prognozy są wyniki przeprowadzonych analiz, które pozwalają stwierdzić, że realizacja zamieszczonych w *Programie* rozwiązań ma zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko, oraz że realizacja jego postanowień nie powoduje występowania znaczących negatywnych oddziaływań na środowisko (w tym na obszary Natura 2000).

Sporządzona prognoza oddziaływania na środowisko Gminnego Programu Usuwania Azbestu uwzględnia następujące oddziaływania:

1. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000
2. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną
3. Oddziaływanie na ludzi
4. Oddziaływanie na zwierzęta
5. Oddziaływanie na rośliny
6. Oddziaływanie na wodę
7. Oddziaływanie na powietrze
8. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi
9. Oddziaływanie na krajobraz
10. Oddziaływanie na klimat
11. Oddziaływanie na zasoby naturalne
12. Oddziaływanie na zabytki
13. Oddziaływanie na dobra materialne

a także oddziaływania powiązane.

Prace polegające na usuwaniu azbestu pociągać będą za sobą z reguły konieczność przeprowadzenia prac remontowych innych części budynku (elewacji, termoizolacji), co powodować będzie poprawę walorów krajobrazowych, wzrost wartości wyremontowanych nieruchomości, zmniejszenie ilości zużywanego paliwa do ogrzewania budynków, a także potencjalnie negatywny wpływ na gatunki zwierząt wykorzystujących dane obiekty jako miejsce odpoczynku bądź gniazdowania.

Konieczność unieszkodliwiania usuniętego azbestu, spowoduje zwiększenie emisji zanieczyszczeń do powietrza z pojazdów transportujących usunięty azbest. Obecnie brak jest w pobliżu gminy miejsc składowania azbestu co wymusza długi transport, a przez to dodatkową emisję zanieczyszczeń do powietrza), a także konieczność utworzenia nowych składowisk odpadów niebezpiecznych, które mogą znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko. W związku z powyższym zakładać należy, że odpowiednie składowiska w województwie świętokrzyskim zostaną zbudowane.

W przyjętym dokumencie uwzględniono przedstawione w prognozie propozycje zastosowania określonych środków minimalizujących negatywne oddziaływanie związane z realizacją przedmiotowego dokumentu w podziale na następujące grupy:

1. Minimalizujące negatywne oddziaływanie na środowisko na etapie prowadzenia prac związanych z usuwaniem azbestu – w kontekście zagrożenia związanego z azbestem (por. Obowiązki wykonawcy prac, polegających na usuwaniu wyrobów azbestowych w rozdziale 2. *Programu*).
2. Minimalizujące negatywne oddziaływanie azbestu na pracowników przeprowadzających prace polegające na usuwaniu materiałów zawierających azbest (por. Obowiązki wykonawcy prac, polegających na usuwaniu wyrobów azbestowych w rozdziale 2. *Programu*).

3. Minimalizujące negatywne oddziaływanie ze strony azbestu podczas transportu (por. Transport wyrobów i odpadów zawierających azbest w rozdziale 2. *Programu*).
4. Minimalizujące negatywne oddziaływanie ze strony azbestu dla środowiska na etapie jego składowania (por. Składowanie odpadów zawierających azbest w rozdziale 2. *Programu*).
5. Minimalizujące negatywne oddziaływanie prac polegających na usuwaniu azbestu na zabytki i walory zabytkowe Gminy Kunów (przestrzeganie przepisów określonych w *ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w rozporządzeniu Ministra Kultury z dnia 27 lipca 2011 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych oraz zapisów umieszczonych w Studium* odnośnie zakazów, nakazów i zaleceń w odniesieniu do dziedzictwa kulturowego Gminy).
6. Minimalizujące negatywne oddziaływanie prac polegających na usuwaniu azbestu na gatunki chronione, gdzie konieczne jest wprowadzenia w ramach planowanych akcji podnoszącej świadomość środowiskową oraz informujących o zagadnieniach związanych z usuwaniem azbestu, także zagadnień związanych z ochroną gatunkową zwierząt.

W przyjętym programie zostały uwzględnione opinie organów: pozytywna opinia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach wyrażona w piśmie znak: WPN-II.410.7.2012.DZ z dnia 29.02.2012r. oraz zamieszczona w niej uwaga dot. Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami, która została naniesiona w przyjętym Programie oraz w prognozie.

Świętokrzyski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w opinii sanitarnej znak: SEV.9022.5.109.2011 z dnia 05.12.2011r. zaopiniował projekt „Gminny Program Usuwania Azbestu” bez zastrzeżeń.

Działając na podstawie art. 39 ust. 1, w związku z art. 54 ust. 2 ustawy ocenowej, Burmistrz Miasta i Gminy Kunów jako organ właściwy do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu *Programu* zawiadomił wszystkich zainteresowanych o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy oraz możliwości składania uwag i wniosków w formie pisemnej, ustnie do protokołu oraz za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, w terminie od 14.11.2011r. do 05.12.2011r. w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie, ul. Warszawska 45B (pok. 101) w godz. od 7.00 do 15.00. Niniejsze obwieszczenie zostało podane do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie na tablicach ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Kunowie oraz zamieszczenie na stronie internetowej bip.kunow.pl w zakładce *Ochrona środowiska*.

Zarówno w określonym powyżej terminie jak i po jego upływie do organu nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski.

Biorąc pod uwagę lokalny charakter możliwych do wystąpienia niekorzystnych oddziaływań na środowisko, odległość Gminy Kunów od granic kraju, obostrzenia związane z wykonywaniem prac związanych z usuwaniem azbestu (wynikające również z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obostrzenia wynikające z przepisów w zakresie transportu odpadów niebezpiecznych poza granice kraju, należy stwierdzić, że realizacja *Programu* nie będzie skutkowałą możliwością wystąpienia oddziaływań transgranicznych, wobec czego dokument ten nie musiał być poddawany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Monitoring skutków realizacji postanowień Programu pozwoli na bieżącą analizę oraz kontrolę zgodności założonego harmonogramu realizacji z faktycznymi działaniami podejmowanymi przez właścicieli poszczególnych obiektów. Kontrolowanie zmian w skali gminy w odniesieniu do poszczególnych budynków pozwoli na zaplanowanie i weryfikację działań związanych z terminami usuwania azbestu. Każda zmiana w zakresie liczby budynków pokrytych płytami azbestowo-cementowymi, ilości czy też stanu wyrobów zawierających azbest zgłoszona przez właściciela budynku zostanie naniesiona w bazie danych przez pracownika Urzędu Miasta i Gminy, co umożliwi bieżącą aktualizację bazy danych o wyrobach zawierających azbest.

W przypadku braku informacji od właścicieli/zarządców budynków koniecznym jest przeprowadzenie aktualizacji inwentaryzacji w terenie. Wynika to z faktu, iż ponad 99% zinwentaryzowanych obiektów wymaga ponownej oceny w ciągu 5 lat (stopień pilności III). Działania te pozwolą w efektywny sposób monitorować proces usuwania azbestu w odniesieniu do konkretnych obiektów.

W celu efektywnego monitorowania przyjęto następujące wskaźniki, służące ocenie wdrażania *Programu*:

- ilość wyrobów zawierających azbest na 1 km² powierzchni Gminy w Mg/km²
- ilość nieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w Mg/rok
- nakłady poniesione na usunięcie odpadów zawierających azbest w zł/rok
- liczba „dzikich wysypisk” z odpadami azbestowymi w szt.

Na podstawie bazy danych o lokalizacji i powierzchni pokryć dachowych wykonanych z płyt azbestowo-cementowych oraz proponowanych powyżej wskaźników oceny wdrażania *Programu*, możliwe będzie monitorowanie *Gminnego Programu Usuwania Azbestu*, jak również realizacja zadań określonych w *Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032*.

Wskaźnik ilości wyrobów zawierających azbest na 1 km² powierzchni Gminy powinien ulegać zmniejszeniu w każdym roku realizacji *Programu*, począwszy od wartości bazowej wynoszącej 42 Mg/km² w 2011r.

Wskaźnik ilości nieszkodliwionych odpadów niebezpiecznych zawierających azbest w [Mg/rok] przy założeniu równomierności rozłożenia procesu w każdym roku realizacji poszczególnych etapów *Programu* powinien wynosić odpowiednio:

etap I – 121 Mg/rok,

etap II – 217 Mg/rok,

etap III – 241 Mg/rok.

Nakłady finansowe ponoszone na usunięcie odpadów zawierających azbest przy założeniu równomierności rozłożenia procesu w czasie powinny wynosić odpowiednio:

etap I – 133 tys. zł/rok,

etap II – 239 tys. zł/rok,

etap III – 265 tys. zł/rok.

Wskaźnik liczby „dzikich wysypisk” z odpadami azbestowymi na terenie Gminy w roku bazowym wynosi 0. Jest to szczególnie wrażliwy wskaźnik w monitorowaniu bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest. Należy zwrócić szczególną uwagę, m.in. poprzez akcje informacyjno-edukacyjne, aby po zdemontowaniu wyroby azbestowe trafiły na uprawnione składowisko.

Monitoring *Programu* powinien być prowadzony w odniesieniu do poszczególnych budynków, co pozwoli na zaplanowanie i weryfikację działań związanych z terminami usuwania azbestu.